

harmonia mundi
distribution

PSALLENTEŚ ♀ PLAINCHANT
URSULA₁₁
HILDEGARD VON BINGEN

Plainchant Pro Series **Volume 3**

Hendrik Vanden Abeele *artistic director*

Linde Devos, Lieselot De Wilde, Kristien Nijs, An Smets, Marina Smolders, Barbara Somers,
Astrid Stockman, Rein Van Bree, Sarah Van Mol, Veerle Van Roosbroeck *voices*

1. Antiphona *O rubor sanguinis* 5'30"
2. Antiphona *Sed diabolus in invidia* 4'36"
3. Antiphona *Unde quocumque venientes* 5'42"
4. Antiphona *Deus enim in prima* 4'13"
5. Antiphona *Deus enim rorem* 4'02"
6. Responsorium *Favus distillans Ursula virgo* 6'56"
7. Responsorium *Spiritui Sancto honor sit* 9'34"
8. Sequentia *O ecclesia, oculi tui* 7'51"
9. Hymnus *Cum vox sanguinis* 7'30"

Gratias agimus tibi: Hilde Vertommen (inamorata & artwork), Bastiaan† & Heleen & Lies & Kaat Vanden Abeele (love & affection), Kris Thielemans & family (comradeship & design), Brigitte Hermans (amarilli again and again), Kris Op de Beeck & Co (keizersberg abbey leuven), the Psallentes boys (champagne!), Vlaamse Gemeenschap (subventions), and the inspirational voices of Astrid Stockman, Maki Nomiya, Veerle Van Roosbroeck, Sia, Rein Van Bree, Nellie McKay, Sarah Van Mol, Regina Spektor, Annelies Brants, Andreyana Triana, Katelijne Boon, Corinne Bailey Rae, Rozelien Nys, Fiona Apple, Sarah Abrams, Camille, Kerlijne Van Nevel, Alison Goldfrapp, Soetkin Baptist, Zaz, Linde Devos, Me'Shell Ndegéocello, Lieselot De Wilde, Hildegard von Bingen, An Smets, Björk, Helen Cassano, Emiliana Torrini, Marina Smolders, Miho Hatori, Kristien Nijs, Adele & Barbara Somers!

Recorded 11 & 14 July 2011 at Keizersberg Abbey, Leuven, Belgium.

Please help to make the world a better place. Visit Chris Rose's www.campaignstrategy.org, presenting 'modest suggestions for anyone trying to save the world'.

[ENG]

The Rhine turned crimson when the royal princess Ursula and her eleven thousand companions were slaughtered by the Huns. Many centuries later, Hildegard of Bingen composed a plainchant office in Ursula's honour and sent a copy to the Abbey of Villers. The singers of Psallentes[♀] sing from this famous manuscript (now housed in Dendermonde).

[FR]

Le Rhin se colora de rouge lorsqu'Ursula, la fille du roi, et onze mille vierges furent assassinées par les Huns. Des siècles plus tard, Hildegard von Bingen composa un office grégorien dédié à Ursula et envoya une copie à l'Abbaye de Villers. Les chanteuses de Psallentes[♀] s'inspirent de ce célèbre manuscrit (maintenant à Termonde).

[NL]

De Rijn kleurde rood toen koningsdochter Ursula en haar elfduizend vriendinnen door Hunnen vermoord werden. Hildegard von Bingen schreef eeuwen later over Ursula een gregoriaans officie, en stuurde een kopie naar de Abdij van Villers. De zangeressen van Psallentes[♀] zingen uit dit beroemde manuscript (nu in Dendermonde).

This is a first edition. To help improve future editions, mail your comments, suggestions or requests to info@le-bricoleur.com

Play loud!

Visit www.psallentes.be

© & © Le Bricoleur 2011

Antifoon

O rubor sanguinis,
qui de excelso illo fluxisti,
quod divinitas tetigit.

Tu flos es,
quem hiems de flatu serpentis
numquam lesit.

O rood bloed,
dat van hemelhoog is neergevloeid,
en de godheid heeft beroerd.

Jij bent een bloem,
die de winterse adem (= koude wind) van de slang (= sterrenbeeld tussen de Grote en de Kleine
Beer)
nooit heeft kunnen beschadigen.

Antifoon

Sed diabolus in invidia sua istud irrisit,
qua nullum opus Dei
intactum dimisit.

Maar de duivel, in zijn jaloersheid, lachte juist daarom,
omdat hij geen van Gods werken
onaangeraakt had gelaten.

Antifoon

Unde quocumque venientes perexerunt, velut cum gaudio celestis paradisi suscepte sunt,
quia in religione morum honorifice apparuerunt.

Waar ook ze zich vertoonden, zij werden als het ware met de vreugde van het hemelse paradijs
ontvangen, omdat ze op godsdienstig vlak eervol bleken te zijn.

Antifoon

Deus enim in prima muliere praesignavit,
ut mulier a viri custodia nutriretur.

Want God heeft van bij de eerste vrouw voorzien,
dat de vrouw met de waakzaamheid van de man zou omringd worden.

Antifoon

Deus enim rorem in illas misit,
de quo multiplex fama crevit,
ita quod omnes populi ex hac honorabili fama
velut cibum gustabant.

God liet immers dauw op hen neerkomen,
wat een veelvoud aan faam met zich meebracht,
en alle volkeren van die eervolle goede naam,
als was het hun voedsel, konden genieten.

Sequentia

O Ecclesia,
oculi tui similes saphiro sunt,
et aures tue monti Bethel,
et nasus tuus est sicut mons mirre et thuris,
et os tuum quasi sonus
aquarum multarum.

In visione vere fidei
Ursula Filium Dei amavit
et Virum cum hoc seculo reliquit
et in solem aspexit
atque pulcherrimum iuvenem vocavit, dicens:

In multo desiderio
desideravi ad te venire
et in celestibus nuptiis tecum sedere,
per alienam viam ad te currens
velut nubes que in purissimo aere
currit similis saphiro.

Et postquam Ursula sic dixerat,
rumor iste per omnes populos exit.

Et dixerunt:
"Innocentia puellaris ignorantie
nescit quid dicit."

Et ceperunt ludere cum illa
in magna symphonia,
usque cum ignea sarcina super eam cecidit.

Unde omnes cognoscebant
quia contemptus mundi
est sicut mons Bethel.

Et cognoverunt etiam

suavissimum odorem mirre et thuris,
quoniam contemptus mundi super omnia ascendit.

Tunc diabolus
membra sua invasit,
que nobilissimos mores
in coporibus istis
occiderunt.

Et hoc in alto voce omnia elementa audierunt
et ante thronum Dei dixerunt::

"Wach! rubicundus sanguis innocentis agni
in desponsatione sua effusus est."

Hoc audiant omnes celi
et in summa symphonia
laudent Agnum Dei,
quia guttur serpentis antique
in istis margaritis
materie Verbi Dei
suffocatum est.

O Kerk, (Bruid van Christus)
je ogen zijn als saffieren,
en je oren als de berg Bethel,
en je neus is als een berg van mirre en wierook,
je mond als de klank
van talrijke bronnen.

In een visioen van waarachtig geloof
heeft Ursula de Zoon van God liefgehad
en ze liet (het leven) van de mensen in deze tijd achter zich,
keek op naar de zon
en riep de bijzonder roemrijke jongeman toe
met de woorden:

"Met grote behoefte heb ik ernaar
verlangd naar je toe te komen
en in een hemelse verbintenis naast je neer te zitten.
Langs een onbekende weg ben ik naar je toe gerend,
zoals een wolk die als een saffier
door de zuiverste lucht drijft."

En nadat Ursula aldus had gesproken,
verspreidde dit gerucht zich onder alle mensen.
En ze zeiden:
"De onschuld van de onwetendheid van het meisje
dat niet weet wat ze zegt."

En ze begonnen zich vrolijk te maken om haar
in een overweldigend veelstemmig akkoord
totdat dit als een gloeiende last op haar neerkwam.

Toen zagen allen in
dat de verachting van de wereld
is zoals de berg Bethel.

En ze leerden ook
de uiterst aangename geur
van mirre en wierook kennen,
aangezien de geringschatting van de wereld
boven alles uitstijgt.

Toen nam de duivel
zijn bondgenoten in,
die de voortreffelijke zeden
in die lichamen te gronde richtten.

En alle machten in den hoge
aanhoorden dit voor de troon van God en riepen met luide stem:
"[...] het hoogrode bloed van een onschuldig lam
wordt bij haar verloving vergoten."

Dat allen in de hemel dit mogen horen
en dat ze in een opperste samenklank
het Lam Gods dan prijzen,
want de keel van de oude slang
is toegedrukt
door middel van deze parels,
gemaakt uit de materie van Gods Woord.

Responsorium
Spiritus Sancto honor sit,
qui in mente Ursule virginis
virginalem turbam velut columbas collegit,

Unde ipsa patriam suam
sicut Abraham reliquit.
et etiam propter amplexionem Agni
desponsationem viri sibi abstraxit

Nam iste castissimus et aureus exercitus
in virgineo crine mare transivit.
O quis umquam talia audivit?

Et etiam propter amplexionem Agni
desponsationem viri sibi abstraxit.

Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto.

Et etiam propter amplexionem Agni
desponsationem viri sibi abstraxit.

Eer zij de Heilige Geest,
die door de geest van de maagd Ursula
een menigte maagden als duiven heeft samengebracht.

Zoals Abraham heeft ze
haar vaderland verlaten
en omwille van haar waardering voor het Lam
ook plechtig beloofd afstand te doen van een man.

Aldus stak dit uitermate vrome en stralende leger
van maagdelijke vrouwen (letterlijk: met maagdelijk haar) de zee over.

Wie heeft ooit zoiets gezien?

En omwille van haar hoogachting voor het Lam
heeft ze ook plechtig beloofd afstand te doen van een man.

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

En omwille van haar liefde voor het Lam
heeft ze zelfs plechtig beloofd afstand te doen van een man.

Responsorium

Favus distillans Ursula virgo fuit, quae Agnum Dei amplecti desideravit.
Mel et lac sub lingua eius. Quia pomiferum hortum et flores florum in turba virginum
ad se collegit. Unde in nobilissima aurora gaude, Filia Sion.
Quia pomiferum hortum et flores florum in turba virginum ad se collegit.
Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto. Quia pomiferum hortum et flores florum in turba virginum ad
se collegit.

De maagd Ursula was als een druipende honingraat, en verlangde ernaar het Lam Gods lief te
hebben. Honing en melk als teken onder haar tong. Ze verzamelde immers rondom zich een groep
maagden als (waren ze) een vruchtendragende boomgaard en bloemen in bloei.

Juich daarom in de nobelste der ochtenden, Dochter van Sion.

Ze verenigde immers rondom zich een groep maagden als waren ze een vruchtendragende
boomgaard en bloemen in bloei.

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

Want ze bracht rondom zich een groep maagden samen als waren ze een vruchtendragende
boomgaard en bloemen in bloei.

Hymne

Cum vox sanguinis Ursule et innocentis turbe eius ante thronum Dei sonuit, antiqua prophetia
venit per radicem Mamre in vera ostensione Trinitatis et dixit: Iste sanguis nos tangit, nunc omnes
gaudeamus. Et postea venit congregatio Agni, per arietem in spinis pendentem, et dixit: Laus sit in
Ierusalem per ruborem huius sanguinis. Deinde venit sacrificium vituli quod vetus lex ostendebat,
sacrificium laudis circumamicta varietate, et que faciem Dei Moysi obnubilabat, dorsum illi

ostendens. Hoc sunt sacerdotes qui per linguas suas Deum ostendunt et perfecte eum videre non possunt, et dixerunt: O nobilissima turba, virgo ista que in terris Ursula vocatur in summis Columba nominatur, quia innocentem turbam ad se collegit. O Ecclesia, tu es laudabilis in ista turba. Turba magna, quam incombustus rubus (quem Moyses viderat) significant, et quam Deus in prima radice plantaverat in homine quem de limo formaverat, ut sine commixtione viri viveret, cum clarissima voce clamavit in purissimo auro, thopazio, et saphiro circumamicta in auro. Nunc gaudeant omnes celi, et omnes populi cum illis ornentur. Amen.

Toen de stem van Ursula's bloed en die van haar onschuldige schare voor Gods troon weerklonk, kwam een oude profetie van oorsprong uit Mamre over de ware openbaring van de Drievuldigheid boven die stelt: "Dit bloed beroert ons, laten we ons nu allen verheugen". En daarna kwam de congregatie van het Lam - wegens de ram die verstrikt hangt in de doornen - en sprak: "Lof zij in Jeruzalem vanwege het rode bloed van het Lam". Vervolgens kwam het offer van het kalf, zoals de oude wet had aangegeven, een offer met allerhande loftuitingen dat Gods aangezicht voor Moses verborgen hield, en hem alleen zijn rug toonde. Hier zijn de priesters die door hun woorden God zichtbaar maken hoewel ze hem niet perfect kunnen zien. Zij zeggen: "Alleredelste menigte, deze maagd die op aarde Ursula heet, wordt in de hemel Duif genoemd, omdat zij rond zich een groep onschuldigen heeft verzameld". "O Kerk, jij bent prijzenswaardig onder deze grote groep mensen. Deze grote massa vertegenwoordigt wat bedoeld wordt met de brandende struik (die Mozes heeft gezien) en wat God in het allereerste begin heeft gegrondvest in de mens die hij uit klei had gemodelleerd opdat hij levensvatbaar zou zijn zonder tussenkomst van een man. Deze menigte heeft u met bijzonder heldere stem aanroepen en baadt in het puurste goud, topaas en met goud omhulde saffieren. Dat allen zich nu verheugen in de hemel en dat alle volkeren zich met deze sieraden mogen tooien. Amen.

Vertalingen: Brigitte Hermans
O ecclesia: revisie vertaling: Brigitte Hermans